

Mads Brinkmann Pedersens translokationstale

Taler

Mads Brinkmann Pedersen
Rektor på Struer
Statsgymnasium

Dato

28. juni 2019

Sted

Struer Statsgymnasium

Kære dimittender, kære forældre, kære familier og kære ansatte på Struer Statsgymnasium

I dag er det den sidste fredag i juni måned. I dag afrundes endnu et hektisk år på Struer Statsgymnasium med den festlige afslutning på en tid med spænding, overraskelser og forløsninger på begge sider af eksamensbordet. Jeg ved at I elever er trådt ind af døren til eksamenslokalet med sommerfugle i maven, og jeg ved også at lærerne derinde har været spændte på, hvor godt det skulle gå jer. Forældre, familie og venner har ventet udenfor med roser og kager i røde og blå farvevarianter, jordbær med eller uden chokolade, boblevand og naturligvis huen. Efter eksamen er døren gået op, lettede er I trådt ud til forældres knus, kram og kærlige klap på kinden akkompagneret af en tåre eller to – vi har det på film – fordi det her er stort. Huerne er kommet på de eksamenstrætte hoveder, hver uddannelse har sin egen farve – det er lige sådan det skal være her i Struer – ikke på et campus eller en fusioneret institution, men i vores ungdomsuddannelseshus med erhvervsuddannelser, gymnasiale uddannelser og 10.klasse under samme tag.

I dag er det den sidste fredag i eksamensmåneden, og i dag markerer vi med dimissionens rituelle handlinger at eleverne nu dimitterer fra Struer Statsgymnasium. Vi sender dem ud af døren om et par timer, ud til sabbatår eller til næste uddannelsesstrin, og vi gør det med musik, fællessang, taler, bevis og et rektoralt håndtryk.

I dag er det også den sidste fredag i skolens årshjul. Der er afholdt i hundrede, - ja i tusindevis af undervisningsmoduler og rettet endeløse stakke af opgaver. Der er administreret, regnet og bogført i Lectio, Excell, og aqoola, der er uddelt

plastre, knus, krammere og en enkelt skideballe af og til, eleverne er mødt til en velholdt og rengjort skole hver morgen til duften af kaffe og morgenbrød. Det sker ikke af sig selv. Der står et stærkt team bag – både i junisolskin og novembers mørke - Tusind tak for indsatsen til rengøringen, til kantinen, til kostskolen, til serviceteamet, til sekretærerne, til vejledningscenteret, til ledelsesteamet og selvfølgelig til lærerne. Det synlige bevis på jeres flotte indsats ses her forrest i salen klædt i deres stiveste puds med huer i alle regnbuens farver, og dimissionsfestens flotte standard herinde i gymnasiehallen viser også, hvor dygtige I er. Ved fælles hjælp kan vi igen se frugten af vores arbejde, selve vores mission, nemlig at give de

unge i Struer og omegn den uddannelse de drømmer om og den dannelse de har brug for. Tak for indsatsen.

Kære forældre – det lidt oversete serviceteam hjemme, som måske ikke har fået den fortjente anerkendelse. På jeres børns vegne: Tusind tak for støtten undervejs i uddannelsen, i eksamenstiden og tak for festen, rosen, gaven og alt det andet. I har grund til at være stolte over afkommet, forundrede eller måske ligefrem forbløffede over deres præstationer, men i al fald forsikrede om, at det nok skal gå dem godt. Stina Vrang Elias – direktør for DEA – beskrev forleden ungdomsuddannelse som et godt fundament for det arbejdsliv og voksenliv, som venter derude bag SSGs røde mure. På skolens vegne - tak for lån af jeres børn.

I dag er det også uigenkaldeligt den sidste fredag for jer elever. I er om lidt ikke længere elever på Struer Statsgymnasium. For 1, 2 eller 3 år siden kom I en augustdag som små forpjuskede, forsigtige og måske også lidt forskræmte piger og drenge. I dag, en solbeskinnet junidag med blå himmel og mågeskrig over Struers røde tage, sidder I nu her som nyudklækkede, flyvefærdige om end lidt vingeskudte studenter, brave svende og stolte kvinder, klar til at indtage verden. Det er en ren transformation, personlig dannelse og faglig uddannelse, hver især og mindst ligeså vigtigt i fællesskab.

Lectio – jeres tro følgesvend, som I tit sagde god morgen til eller godnat eller måske ligefrem tilbragte natten sammen med – det afslører loggen over jeres aktivitet derinde. Nu mister I adgangen til det: Ikke flere afleveringer, karakterer, fravær og fraværsårsager, timer, lektier og beskeder. Lectio kan mangt og meget, nu holder Lectio og I op med at holde øje med hinanden. Men Lectio

husker alt. Hør bare hvad der skete en tilfældig dag i efteråret 2018, helt præcist den 5 oktober:

2i havde syrebase-titration, 2p og 2q besøgte Musée Dorsay i Paris, 3h1 havde afsætning det meste af dagen med parametermix, 3h2 analyserede Klaus Rifbjergs Frække Jensen, 2eux læste Holbergs Jeppe på Bjerget, eud-eleverne havde i den uge erhvervsfag, i 3a var emnet personlighedspsykologi, 3bc studerede Sir Arthur Conan Doyle's "The speckled band", 3dy analyserede artikel fra Weekendavisen om bruderov, 3e svedte i idræt over kontinuerlig træning, intervaltræning, styrketræning med fokus på udholdenhed og styrketræning med fokus på absolut styrke, mens 3z fordybede sig i stormagtspolitik fra 1945-1982. Samme aften – for det var en fredag – havde PNYX – arrangeret årets første

PNYXfest uden shots men til gengæld med masser af gratis vand. Og sådan har der været mange dage på SSG – Lectio kunne altid lige klikkes en dag, en uge eller en måned frem, men nu virker knappen ikke længere for jer. Der er ikke flere klik til jer. Vores opgave med at få uddannet jer, således at I kan indfri jeres drømme, er rundet af. Men vi har villet mere.

Ved siden af undervisningen har I også været del af SSG-fællesskabet: til PNYX-festerne og fredagscaféerne med volleyball eller hockeyturnering, med live-musik eller grill, Musicals og skoleforestillinger, Model United Nations, Innovation Camp, forårsfestival med modeshow, fællestimer, studieture, Roof Top Concert, introturen til Klosterheden som nye elever eller mentorer, juleafslutning, operation Dagsværk, Kinaudveksling, tur til Namibia og udgivelsen af bog med tekster og illustrationer af SSG- elever i Lydens Have for blot at remse nogle få eksempler op.

To ting vil jeg dog fremhæve, nemlig gallafesten og Go Morn SSG. Elevrådet har nemlig været en vigtig medspiller i at få pustet nyt liv i vores morgensamlinger, som var på nippet til at udånde. Et nyt koncept er lanceret i dette forår med succes. Tak til Elevrådet, og tak til jer afgangselever for at bakke op om det. Gallafesterne har de seneste to år ganske enkelt været enestående i min tid som rektor med flotte deltagerantal og ikke mindst stort elevengagement ved de tematiske udsmykninger af lokalerne. Vi har villet mere end fag og bøger med jer. Faktisk har vi villet lære jer mere end I nogensinde havde forestillet jer at I får brug for, mere om verden, om jer selv og om livet. Og jeg er sikker på at jeres

forældre og familie kan se, at I har rykket jer, er vokset, at I ikke alene har lært noget, men er godt på vej til at blive til nogen. Det første er uddannelse, og det sidste kaldes dannelse. Uden dannelse – eksempelvis evnen til at samarbejde, lytte med åbenhed og til at lade sit eget verdensbillede, sin egen forståelse udfordre – uden den risikerer ens faglighed at blive gold, ikke at komme i spil. Og uden uddannelsen og fagligheden har man mindre at berige ens relationer med – menneskeligt som professionelt. Gode karakterer på beviset betyder noget, men det er ligeså vigtigt selv at have dannet sig en personlig karakter, svarer erhvervslivet, når de vurderer jobansøgninger.

5. april 2019 udkom Niels Skousen nyeste album ”Døgnet har 24 timer”. I et interview til Weekendavisen på udgivelsesdagen beskriver den 75-årige multikunstner nummeret ”Danmark keder sig” som sit bud på, hvorledes ”Der er et yndigt land” ville lyde i dag. Danmarksbilledet er både sjovt, fordi det er satirisk, og tankevækkende,

fordi det er et præcist, skarpt og spiddende faktatjek på, hvor yndigt Danmark nu er anno 2019:

*Danmark keder sig,
Keder sig ihjel,
Danmark kan ikke finde sig selv,
Er det angst eller hvad
Eller er det bare tilværelsen, der er flad?*

Vi keder os, og vi har mistet os selv, siger Niels Skousen og stiller spørgsmålet om det skyldes at vi er angste eller om det bare er tilværelsen der er flad? Vores liv ruller af sig selv med dagligdagens gentagne gøremål, vi slår vores tid ihjel med serier, vi er blevet ensomme mennesker, der løber for livet, tatoverer kroppen for at prikke en identitet ind i den, opdaterer os til det at være til på de sociale medier. Danmark er blevet en endeløs forlænget weekend i sommerlandet. Niels Skousen slutter sin lange beskrivelse, som man sikkert kan opleve live til Venøs musikfestival, på denne kontante vis:

*God nat du, sov bare videre i din telefon Du behøver ikke tale med nogen
Danmark keder sig,
Danmark vil feste,*

Hvem er det der keder sig

Det gør de fleste

Niels Skousen beskriver en for hans karriere skelsættende musikalsk oplevelse med Bob Dylan i KB Hallen i 1966, hvor budskaberne blev leveret uden filter, lige på og hårdt. Det samme kan siges om Skousens afslutning, hvor du'et efterlades digitalt bedøvet og afskærmet fra virkeligheden. Konklusionen synes at være den, er vi selv gør tilværelsen flad, fordi vi kigger for meget ned, at vi risikerer at få den flade udgave, hvis vi er for magelige og tager for let på opgaven.

Kære dimittender! Lyt til Niels Skousen, men lad være med at høre efter, lad være med at gøre som han siger. Løft blikket – også i overført betydning -, gør jeres tilværelse høj og dyb. Det skal være dette års eneste rektorale formaning, velment og velvidende, at dens holdbarhed i jeres ungdommelige hukommelse sikkert er begrænset. Men I slipper ikke.

Tag en digital detox. Opskriften er lige så enkel som gennemførelsen er svær, og kan findes i Cal Newports udgivelse *Digital Minimalism*: Kig op fra mobilen og kig kun på den når det er nødvendigt. Første skridt er at holde sig fra alle valgfrie teknologier i 30 dage. I de 30 dage skal I gå en tur ved stranden, holde i hånd med kæresten, klappe hunden, se fluerne svirre i vinduet. Efter 30 dage kigger I igen på teknologien og spørger om de understøtter noget I i virkeligheden sætter pris på? Er de den bedste måde at opnå det på. Hvis svaret er nej, ligger løsningen lige for. Et tryk på et par sekunder, og I er fri. Digital minimalisme, tilværelsesmaksimering, ikke at forveksle med teknologiforskrækkelse. Gør jeres tilværelse ved at befri jeres blikke for ligegyldige apps, der kun vil stjæle jeres data og jeres tid.

Hold sammen. Plej jeres relationer, hold dem vedlige, for det betaler sig. Mange oplevelser forstærkes i dybde og højde, når de nydes sammen med andre. Det er eksempelvis ikke sjovt at blive gennemblødt af regnen, men når det sker for en dreng på en fisketur sammen med sin far siddende under det ringe ly som en rød grønthøster giver, så er det noget særligt, noget næsten magisk.

Vær realistiske med egne evner. Det er en ond løgn at alle kan blive alt, hvis bare

de anstrenger sig. Vi siger det for at motivere, men vi ved godt, når vi ser den 7-årige knægt pile efter bolden, at han ikke er den næste Messi, men det skulle jo ikke gerne tage hans glæde ved fodboldspillet fra ham – hverken nu eller i fremtiden. Afprøv de muligheder I hver især har, og omfavn jeres begrænsninger. Ellers vil I resten af livet slå jer selv i hovedet, når I fejler, fordi I ikke realiserede alle mulighederne. Det er en umenneskelig fordring. Det er derimod helt almindeligt at finde glæden i noget man selv er god til. I er gode nok. I er faktisk meget bedre til at være jer selv end nogen anden.

Lad være med at frygte. Ifølge Noemi Katznelson – professor og leder af Center for ungdomsforskning er ungdommen i dag fanget i en understrøm af angst for at fejle. Siden 2007 er der kommet 660 nye uddannelser på hylden at vælge imellem. For 15-20 år siden

ville det have været 660 nye muligheder for at prøve sig selv af, finde noget man brændte for, for at finde sin egen vej. I dag har det føjet 659 nye mulige fejlvalg, 659 nye afveje, 659 nye potentielle blindgyder.

Vælg en uddannelse som I selv gerne vil have. Vælg ikke den I tror andre vil synes er fed eller spændende. De skal ikke cykle i strid modvind om vinteren til studiet eller jobbet, de skal ikke tumle med en umulig chef eller andet. Det er jeres liv, det er jeres valg. Vælg med lyst, kærlighed og interesse, og bliv gode til det. Så kommer det til at gå jer godt – som direktører, sygeplejersker, lærere, ingeniører, i detailhandlen, som frisører eller hvad I nu finder på. Valget bliver først rigtig svært når man tænker alt for længe. Skulle I så vælge en uddannelse, hvor I har et lidt højere snit end påkrævet, så spilder I ikke noget som helst – man får ikke en regning senere fra ministeriet, fordi man ikke har brugt det fuldt ud.

Der er en plads til jer alle, derude i fremtiden lige om lidt – det var der også til den gruppe amerikanske forskere der i februar 2019 undersøgte om en zebra har striber fordi den vil camouflere sig, fordi den ville signalere noget til andre zebraer eller forvirre angribende rovdyr? Deres undersøgelse viste at myg lander firegange hyppigere på almindelige heste end zebraer, og de underbyggede deres tese ved at iklæde hestene zebrastrubede dækkener, hvorefter myggene holdt op med at lande så hyppigt på dem. For det viser sig på slow motion optagelser af myggene at de ikke kan få landingshastigheden afstemt måske på grund af det sort hvide mønster, men ramler ind i zebraen og må flyve videre med uforrettet

sag.

I kommer til at søge efter jeres plads ude i den store verden blandt fremmede kulturer i Holstebro, Herning, Århus, Aalborg eller København. De er måske lidt anderledes ved første øjekast, men tag det helt roligt. Etnografer ved universitetet i Oxford har fundet frem til syv bud eller moralske principper, som gælder universelt, fordi de er svaret på de problemer, der opstår når mennesker mødes. Et eksempel stammer fra 1970'erne hvor Mohawk-indianere var værter ved meget uheldigt festmåltid for en gruppe Cree-indianere. Mohawk-indianerne var velhavende folk, som udviste deres generøsitet ved at servere mere mad end gæsterne kunne spise. Cree-folket levede derimod under mere sparsomme forhold, og for dem var det et princip ikke at levne af respekt for værten. Derfor fik Cree-folket voldsom mavepine. Mohawk-indianerne opfattede Cree-folkene som grådige og uopdragne, mens Cree-folkene mistænkte Mohawk-indianerne for at ville forgifte dem.

Begge handlede dog ud fra en grundindstilling om at respektere andre mennesker. De syv universelle principper som forskergruppen identificerede efter studie af mange forskellige kulturer, og som I skal huske på jeres vej er de her:

1. Hjælp jeres familier
2. Hjælp jeres venner
3. Gengæld tjenester
4. Vær modig
5. Respekter overordnede
6. Fordel ressourcer
7. Respekter andres ejendom

Så kære dimittender. Find tid til at lukke øjnene et kort sekund og spørg så jer selv, hvad jeres drøm er og gå så efter den – ikke i en fladredigeret version, ikke halvhjertet, ikke for halv kraft, men skyhøjt, stort, inderligt og med fuld gas. Så ved vi på SSG at det nok skal gå jer godt.

Og så skal I afsted herfra. Husk at komme til årsfesten januar 2020 og til kostskolejubilæum 4. september 2020, hvor kostskolen fylder 50 år. Måske kommer der en nyudnævnt tysk borgmester med dansk pas. I år kan det ikke være anderledes end at I skal sendes afsted til ordene fra Kim Larsens *Joanna*, fordi den sang handler om drømme, fællesskab og den forstærkede oplevelse som opstår når 35000 mennesker istemmer en kølig søndag i oktober:

*Ta' mig med til dit drømmeland der hvor man kan drømme
og ta' mig med ud i verdens larm der hvor man kan larme*

*Ta' mig med til Joanna
ta' mig med, ta' mig med, ta' mig med hvis det er der hvor man ikke bare skal
passe sig selv*

*Ta' mig ud til det store hav der hvor man kan svømme og ta' mig op i den tynde
luft der hvor man kan svæve Ta' mig med til Joanna*

*ta' mig med, ta' mig med, ta' mig med hvis det er der hvor man ikke bare skal
passe sig selv*

*Ta' mig ud i den grønne skov
der hvor man kan spire
og ta' mig med ind til storbyens jag der hvor man kan jage
Ta' mig med til Joanna
ta' mig med, ta' mig med, ta' mig med hvis det er der hvor man ikke bare skal
passe sig selv*

Hermed dimitterer jeg årgang 2019 fra Struer Statsgymnasium.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mads-brinkmann-pedersens-translokationstale-2019>